

Vergaderjaar 1991-1992

22 408

Wijziging van de artikelen 5 en 9 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en in verband daarmee van enige andere artikelen van dit Wetboek

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet houdende wijziging van de artikelen 5 en 9 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en in verband daarmee van enige andere artikelen van dit Wetboek.

De toelichtende memorie (en bijlagen) die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 21 november 1991

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het recht met betrekking tot de verkrijging van de geslachtsnaam, zoals geregeld in artikel 5 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen, alsmede de bevoegdheid van de gehuwde of gehuwd geweest zijnde vrouw om de naam van haar echtgenoot te voeren, ook te geven aan de gehuwde of gehuwd geweest zijnde man;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

S-RW

ARTIKEL I

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 5 komt te luiden:

Artikel 5

1. Indien een kind alleen in familierechtelijke betrekking tot de moeder staat, heeft het haar geslachtsnaam.

2. Staat het kind in familierechtelijke betrekking tot de vader en de moeder dan heeft het de geslachtsnamen van één van hen. De ouders kunnen daaromtrent beslissen, onverminderd het bepaalde in het derde lid. Welke van deze geslachtsnamen het kind zal hebben, blijkt uit een akte van naamskeuze, tenzij het kind is erkend door een niet met de moeder gehuwde man. In dat geval blijkt van de geslachtsnaam uit de akte van erkenning. De uit de akte van naamskeuze of van erkenning blijkende keuze van de geslachtsnaam geldt voor alle kinderen van deze ouders.

3. Is het kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaar of ouder, dan verklaart het zelf ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand of het de geslachtsnaam van de vader of moeder zal hebben, onverminderd artikel 227, vierde lid.

4. Tot het tijdstip, waarop de familierechtelijke betrekking van het eerste kind met beide ouders ontstaat, kan de uit de akte van naamskeuze blijkende beslissing omtrent de geslachtsnaam van het kind één keer worden gewijzigd bij een akte van wijziging van naamskeuze.

5. Indien op het tijdstip bedoeld in het vierde lid geen akte van naamskeuze of geen akte van wijziging van naamskeuze is opgemaakt of indien uit de akte van erkenning niet van een beslissing van de ouders omtrent de geslachtsnaam van het kind blijkt, ontvangt het kind de geslachtsnaam van de vader, onverminderd het bepaalde in het zevende lid.

6. Een akte van naamskeuze of van wijziging van naamskeuze wordt opgemaakt van een gemeenschappelijke verklaring daaromtrent welke door echtgenoten in persoon ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand van hun beider woonplaats of die van een van hen moet worden afgelegd. Zij wordt opgenomen in het register van huwelijken. Van de wijziging van naamskeuze wordt overeenkomstig artikel 23 van dit boek een kantmelding geplaatst op de akte van naamskeuze. Indien één van de echtgenoten is overleden voorafgaande aan het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking van het eerste kind met beide ouders, kan worden volstaan met de verklaring van de andere echtgenoot. De vorige zin is niet van toepassing op een wijziging van de naamskeuze.

7. Geschillen tussen de echtgenoten, gewezen echtgenoten dan wel tussen de moeder en hem, die voornemens is het kind te erkennen, omtrent de geslachtsnaam van het kind, met uitzondering van geschillen ter zake van wijziging van de uit een akte van naamskeuze blijkende beslissing, kunnen op verzoek van beiden of van een van hen aan de rechtbank worden voorgelegd die, alvorens te beslissen, een vergelijk tussen hen beproeft. De rechtbank neemt een zodanige beslissing als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt. De artikelen 902*b*, 905, eerste lid, en 906 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn van overeenkomstige toepassing. De rechtbank kan op verzoek of ambtshalve tevens een last als bedoeld in artikel 29 geven. Tegen de beslissingen staat geen andere voorziening open dan cassatie in het belang der wet.

8. Indien ten tijde van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking van het kind met beide ouders een geschil omtrent de geslachtsnaam bij de rechtbank aanhangig is, neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteakte de geslachtsnaam van de vader op, in afwachting van de beslissing waarbij de geslachtsnaam van het kind wordt vastgesteld.

9. Zijn de vader en moeder onbekend, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteakte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam op, in afwachting van het koninklijk besluit waarbij de voornamen en de geslachtsnaam van het kind worden vastgesteld.

10. Het tweede tot en met achtste lid zijn niet van toepassing op het kind wiens vader van adel is. Dit kind ontvangt bij de geboorte de geslachtsnaam van de vader.

11. De geslachtsnaam van kinderen geboren uit een huwelijk met een lid van het koninklijk huis wordt bij koninklijk besluit bepaald.

B. In het vijfde lid van artikel 7 worden na de zinsnede «regelen gesteld betreffende» de volgende woorden toegevoegd: de gronden waarop geslachtsnaamwijziging kan worden verleend,.

C. Aan artikel 9 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt:

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de man die gehuwd is of gehuwd is geweest en niet is hertrouwd.

D. In artikel 21 wordt onder *a* van het eerste lid na het woord «bed» ingevoegd: , een vaststelling van de geslachtsnaam overeenkomstig artikel 5, zevende of achtste lid, van dit boek.

E. Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

1. Na de tweede zin van het eerste lid wordt een zin toegevoegd, die luidt:

Indien uit de akte van erkenning volgt dat de geslachtsnaam van het kind wordt gewijzigd, wordt dit in de op de geboorteakte te plaatsen kantmelding van de erkenning vermeld.

F. Voor de tekst van artikel 223 wordt het cijfer 1 geplaatst. Aan het artikel wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. Ter gelegenheid van de erkenning kunnen de moeder en de erkenner of, indien het kind zestien jaar of ouder is, kan het kind beslissen welke van de geslachtsnamen van de moeder en de erkenner, het kind zal hebben. Van de beslissing wordt in de akte waarbij het kind is erkend, melding gemaakt. Wanneer de erkenning tijdens het huwelijk geschiedt, geldt de eerste zin slechts voor het kind van zestien jaar of ouder.

G. Aan het vierde lid van artikel 227 wordt een zin toegevoegd, die luidt: Indien het kind op het tijdstip van de adoptie zestien jaar of ouder is, stelt de rechter verder vast of en zo ja, welke beslissing het kind omtrent zijn geslachtsnaam heeft genomen.

ARTIKEL II

Indien het bij koninklijke boodschap van 4 juli 1988 ingediende voorstel van wet houdende herziening van het afstammingsrecht kracht

van wet zal hebben verkregen en in werking is getreden, wordt op dat tijdstip artikel I van het onderhavige voorstel van wet als volgt gewijzigd:

A. In onderdeel A wordt in artikel 5, eerste lid, na het woord «staat» en voor de komma toegevoegd: of indien het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld; in artikel 5, tweede lid, worden de woorden «het kind is erkend» vervangen door: het vaderschap is aanvaard en wordt het woord «erkenning» telkens vervangen door: aanvaarding van het vaderschap; in artikel 5, vijfde lid, wordt het woord «erkenning» vervangen door: aanvaarding van het vaderschap.

B. In onderdeel E wordt het woord «erkenning» telkens vervangen door: aanvaarding van het vaderschap.

C. In onderdeel F wordt het cijfer «223» vervangen door: 207; de tekst van het tweede lid komt te luiden:

2. Ter gelegenheid van de aanvaarding van het vaderschap kunnen de moeder en de man of, indien het kind zestien jaar of ouder is, kan het kind beslissen welke van de geslachtsnamen van de moeder en de man, het kind zal hebben. Van de beslissing wordt in de akte waarbij het vaderschap wordt aanvaard, melding gemaakt. Wanneer de aanvaarding van het vaderschap tijdens het huwelijk geschiedt, geldt de eerste zin slechts voor het kind van zestien jaar of ouder.

ARTIKEL III

Indien op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet het bij koninklijke boodschap van 4 juli 1988 ingediende voorstel van wet houdende herziening van het afstammingsrecht nog geen kracht van wet heeft verkregen, wordt dat voorstel als volgt gewijzigd:

A. In onderdeel A van artikel I wordt voor de tekst van artikel 207 het cijfer 1 geplaatst en wordt aan het artikel een tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. Ter gelegenheid van de aanvaarding van het vaderschap kunnen de moeder en de man of, indien het kind zestien jaar of ouder is, kan het kind beslissen welke van de geslachtsnamen van de moeder en de man het kind zal hebben. Van de beslissing wordt in de akte waarbij het vaderschap is aanvaard, melding gemaakt. Wanneer de aanvaarding van het vaderschap tijdens het huwelijk geschiedt, geldt de eerste zin slechts voor het kind van zestien jaar of ouder.

B. In onderdeel B van artikel I komt punt 2 te luiden:

2. In artikel 5 worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- In het eerste lid wordt na het woord «staat» en voor de komma ingevoegd: of indien het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld.
 - In het tweede lid worden de woorden «het kind is erkend» vervangen door: het vaderschap is aanvaard en wordt het woord «erkenning» telkens vervangen door: aanvaarding van het vaderschap.
 - In het vijfde lid wordt het woord «erkenning» vervangen door: aanvaarding van het vaderschap.

C. In punt 6 van onderdeel B van artikel I wordt in artikel 21, eerste lid, onder a, na het woord «bed» ingevoegd: , een vaststelling van de geslachtsnaam overeenkomstig artikel 5, zevende of achtste lid, van dit boek.

D. Na punt 6 van onderdeel B van artikel I wordt een nieuw punt 6a ingevoegd, dat luidt:

6a. In de derde zin van artikel 23, eerste lid, wordt het woord «erkenning» telkens vervangen door: aanvaarding van het vaderschap.

ARTIKEL IV

Indien het bij koninklijke boodschap van 12 oktober 1990 ingediende voorstel van wet houdende herziening van Titel 4 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en wijziging van enige andere bepalingen van Boek 1 van dat wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en het Wetboek van Strafvordering kracht van wet zal hebben verkregen en in werking is getreden, worden op dat tijdstip de artikelen I en VI van het onderhavige voorstel van wet als volgt gewijzigd:

A. In onderdeel A van artikel I wordt in artikel 5, zesde lid, het cijfer 23 vervangen door: 20 en wordt het woord «kantmelding» vervangen door: latere vermelding. In de laatste zin van artikel 5, zevende lid, wordt het cijfer 29 vervangen door: 24.

B. Onderdeel D van artikel I komt te luiden: In artikel 20 wordt onder *b* na het woord «bed» ingevoegd: de vaststelling van de geslachtsnaam overeenkomstig artikel 5, zevende of achtste lid, van dit boek.

C. Onderdeel E van artikel I komt te luiden: In artikel 19c wordt «artikel 5, derde lid» vervangen door: artikel 5, negende lid.

D. In het tweede lid van artikel VI wordt het woord «kantmelding» vervangen door: latere vermelding.

ARTIKEL V

Indien op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet het bij koninklijke boodschap van 12 oktober 1990 ingediende voorstel van wet houdende herziening van Titel 4 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en wijziging van enige andere bepalingen van Boek 1 van dat wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafvordering nog geen kracht van wet zal hebben verkregen, wordt dat voorstel als volgt gewijzigd:

A. In artikel 19c wordt «artikel 5, derde lid» vervangen door: artikel 5, zesde lid.

B. In artikel 20 van artikel I wordt onder *b* na het woord «bed» ingevoegd: de vaststelling van de geslachtsnaam overeenkomstig artikel 5, zevende lid, van dit boek.

C. Aan Artikel II wordt twee nieuwe onderdelen D en E toegevoegd die luiden:

D. Artikel 5 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

1. In het zesde lid wordt het cijfer 23 vervangen door 20 en wordt het woord «kantmelding» vervangen door: latere vermelding.

2. In het zevende lid wordt in de eennalaatste zin het cijfer 29 vervangen door 24.

E. In het tweede lid van artikel VI van de Wet houdende wijziging van de artikelen 5 en 9 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en in verband daarmee van enige andere artikelen van dit wetboek wordt het woord «kantmelding» vervangen door: latere vermelding.

ARTIKEL VI

1. Tot twee jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet kunnen de kinderen van dezelfde ouders krachtens een gemeenschappelijke verklaring van hun ouders, de geslachtsnaam van de moeder verkrijgen, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a. het oudste kind dat in familierechtelijke betrekking tot beide ouders staat, heeft op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet de leeftijd van tien jaren nog niet bereikt;

b. het verzoek betreft alle kinderen van dezelfde ouders;

c. de kinderen hebben op het tijdstip van indiening van het verzoek allen de geslachtsnaam van de vader; en

d. beide ouders zijn het erover eens dat de kinderen de geslachtsnaam van de moeder behoren te hebben.

2. De gemeenschappelijke verklaring wordt afgelegd ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van de ouders of van een van hen. Van deze verklaring maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand een akte op, welke wordt opgenomen in het register van huwelijken. De wijziging geschiedt doordat een kantmelding wordt geplaatst op de akte van geboorte van de kinderen.

3. Hebben ingevolge het eerste lid een of meer kinderen de geslachtsnaam van de moeder gekregen, dan krijgen ook de kinderen van dezelfde ouders die nadien in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komen te staan, deze geslachtsnaam.

ARTIKEL VII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip en is, wat betreft de geslachtsnaam van een kind, alleen van toepassing in het geval dat de familierechtelijke betrekking van het kind met beide ouders op of na het tijdstip van inwerkingtreding van de wet ontstaat.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Justitie,

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,